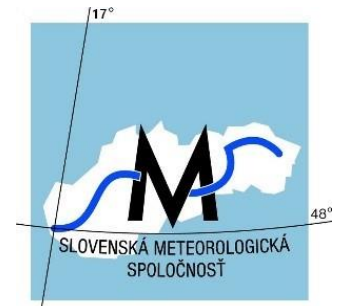

30 ROKOV CESTNEJ DOPRAVY NA SLOVENSKU

Minulosť, prítomnosť a budúcnosť

Mgr. Ján Horváth, odbor Emisie a biopalivá, SHMÚ

O čom budeme hovoriť?

1. Úvod do cestnej dopravy (emisie a zdravie)
2. Vývoj vozového parku na Slovensku od roku 1990
3. Vývoj spotreby palív v doprave
4. Emisné trendy od roku 1990
5. Prognózy vývoja emisií do roku 2050

Úroveň emisií v Európe a na Slovensku

Cestná doprava:

- je **významným** zdrojom emisií skleníkových plynov a znečisťujúcich látok
- je zodpovedná za takmer 25 % európskych a **18 % slovenských** emisií skleníkových plynov
- je na Slovensku zodpovedná za **37 %** emisií dusíka, **6 %** emisií PM_{2,5} a **6 %** emisií oxidu uhoľnatého
- najväčšími znečisťovateľmi ovzdušia sú vozidlá na **naftu** a **staršie benzínové** vozidlá

Zdravotné riziká emisií z dopravy

- dlhodobé vystavenie **hoci aj** nižším hodnotám znečistenia ovzdušia emisiami z dopravy predstavuje skutočnú hrozbu pre zdravie (PM a emisie dusíka)
- emisie z dopravy spôsobujú ročne asi **½ milióna** predčasných úmrtí v celej EÚ
- na Slovensku:
  - emisie PM_{2,5} **4 900** predčasných úmrtí
  - emisie NO_x a ozónu asi **270** predčasných úmrtí

ČO OVPLYVŇUJE PRODUKCIU EMISIÍ Z DOPRAVY?

vozový park
(vek, typ
motorov)

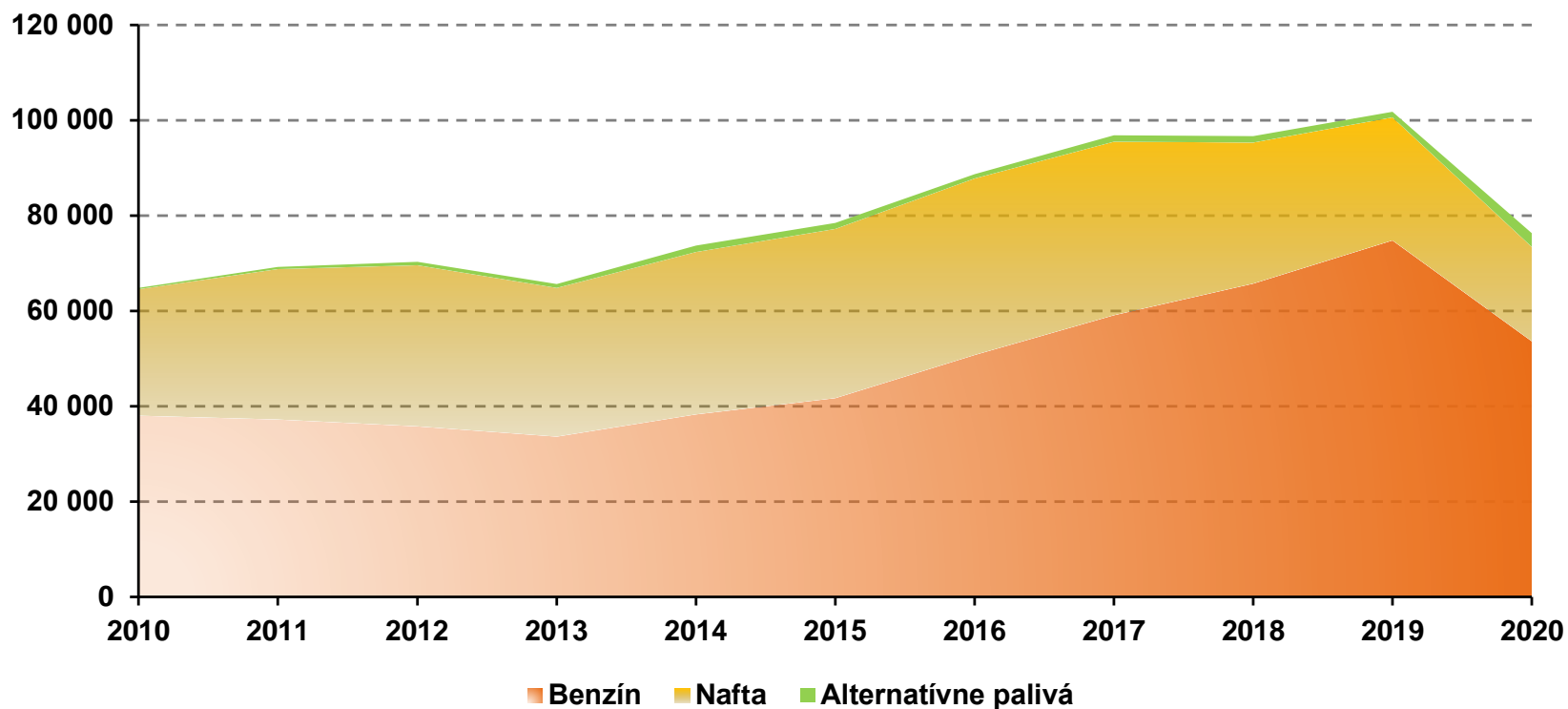
spotreba palív

štýl jazdy

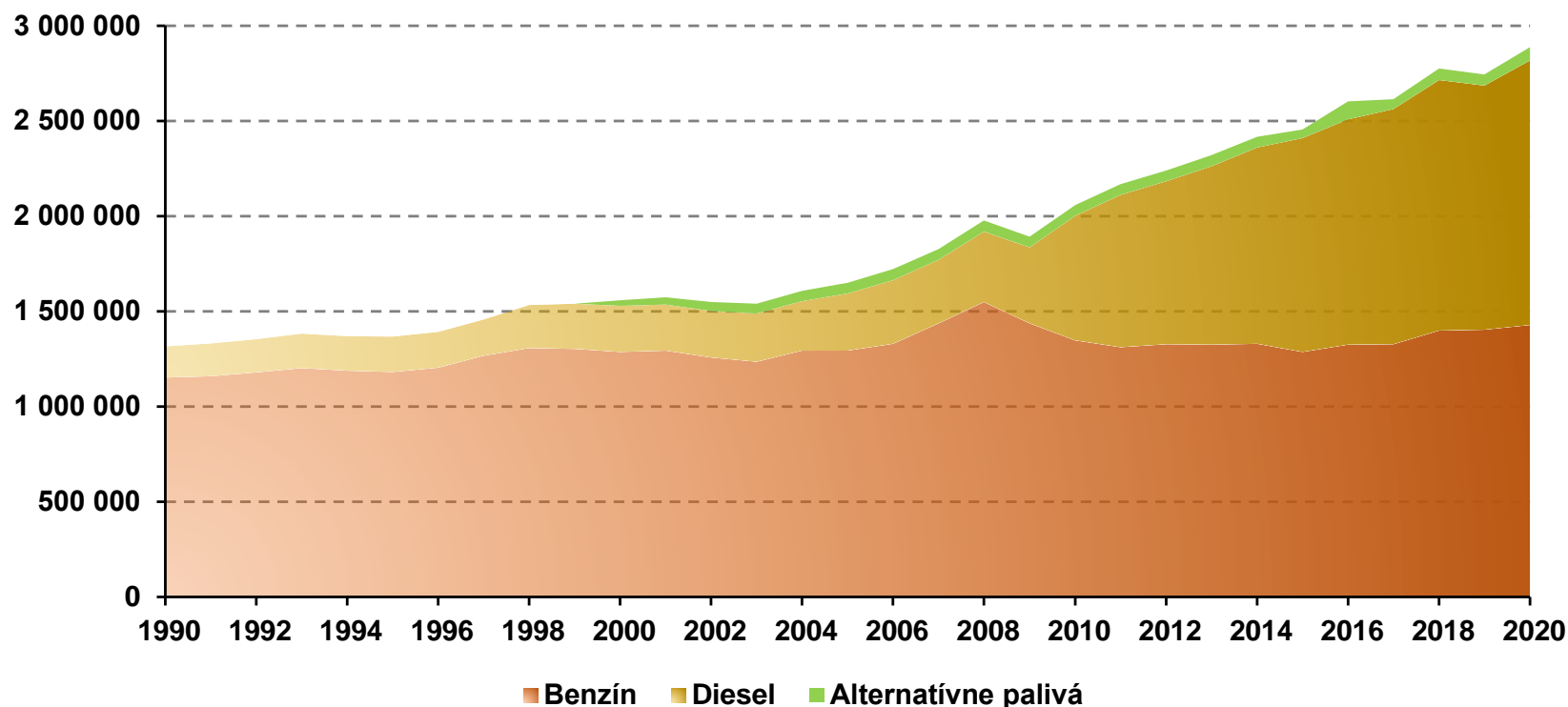
poveternostné
podmienky

údržba

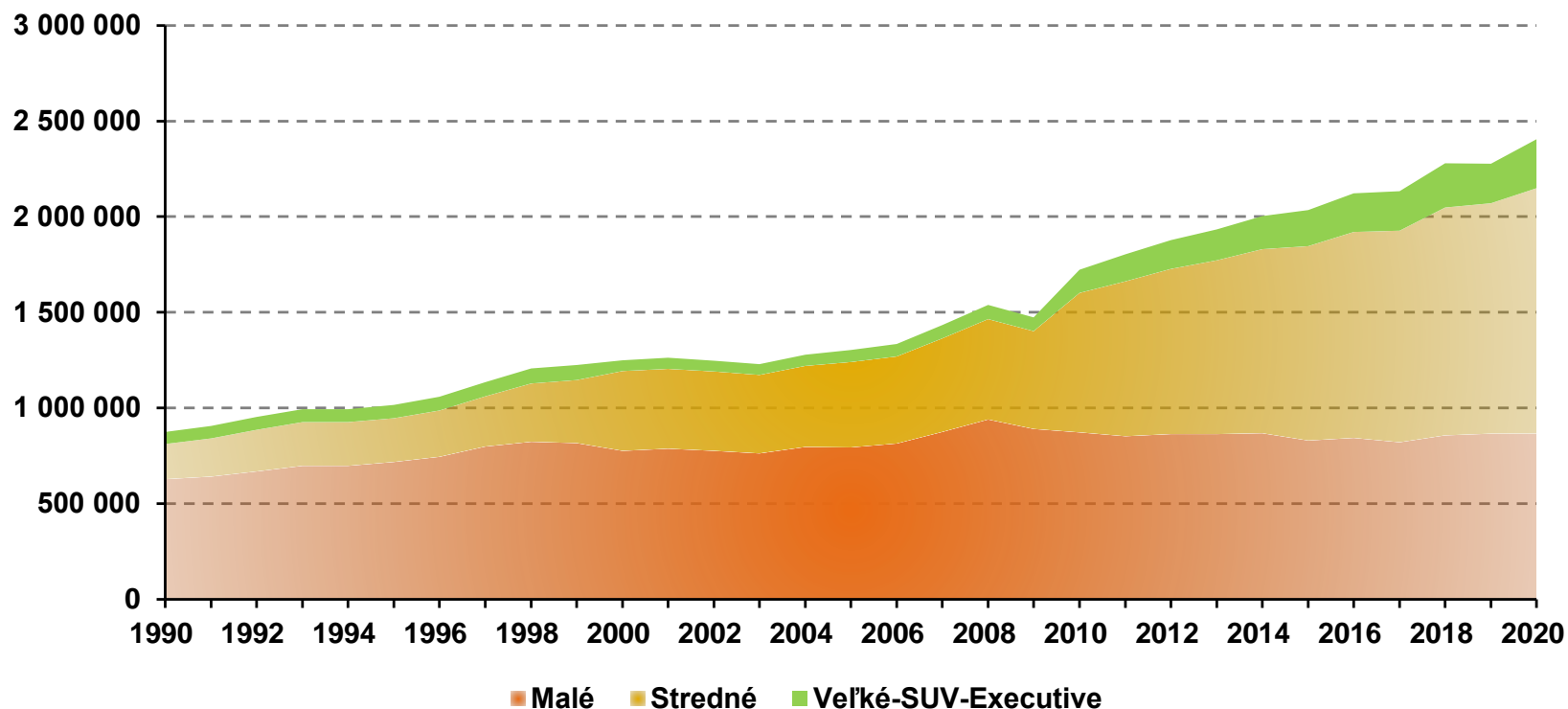
Vývoj vozového parku – nové registrácie

Vývoj vozového parku od 1990 - celkovo

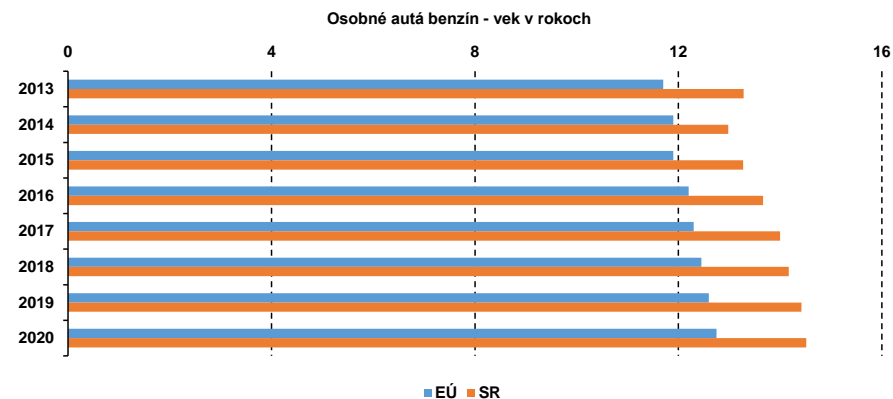
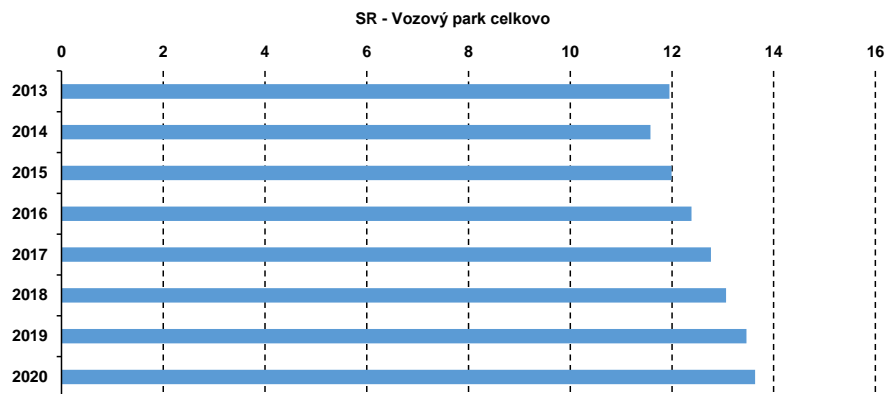
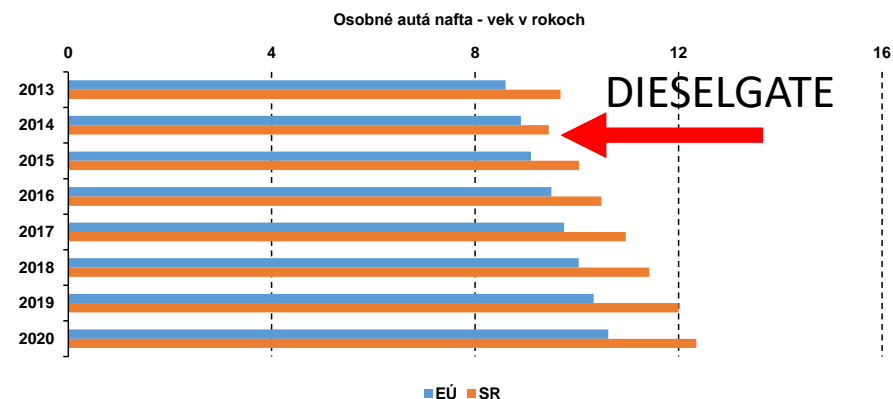
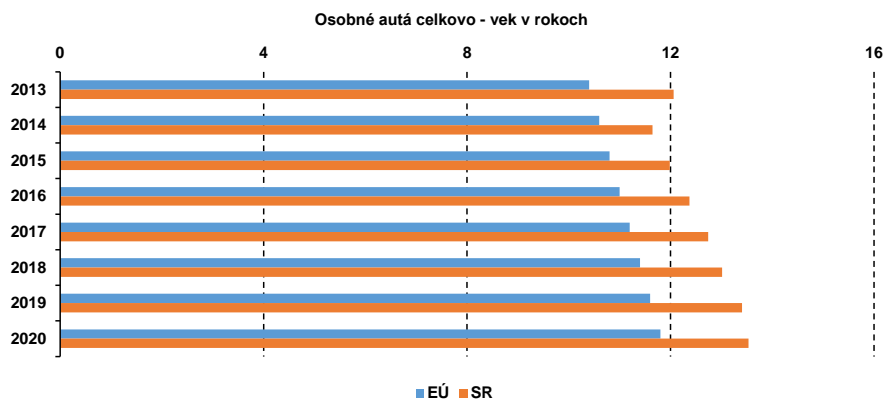

Vývoj vozového parku od 1990 - segmenty

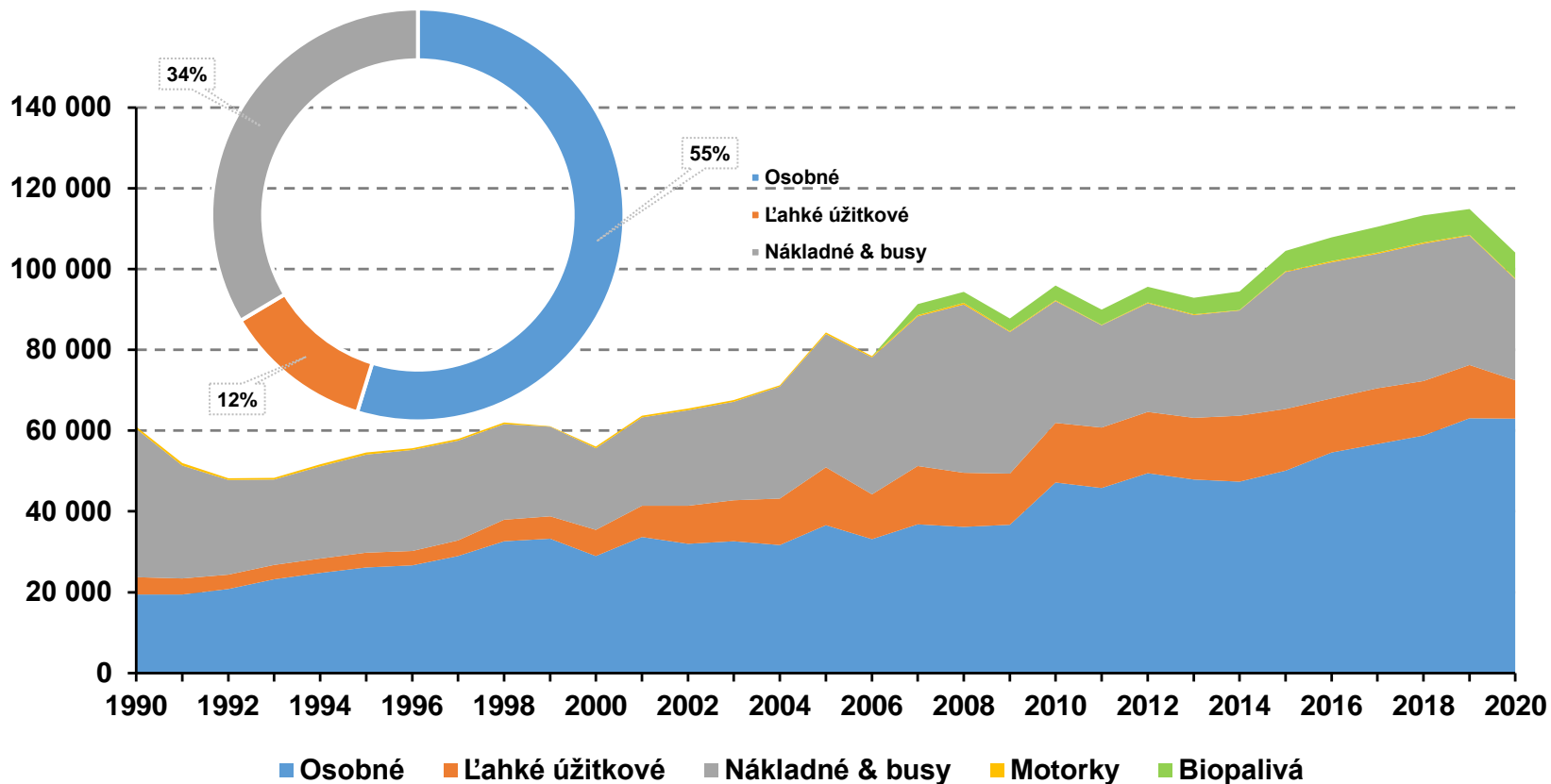
Vývoj veku vozidiel od 2019 – 2020

Vek vozového parku – priemerný vek

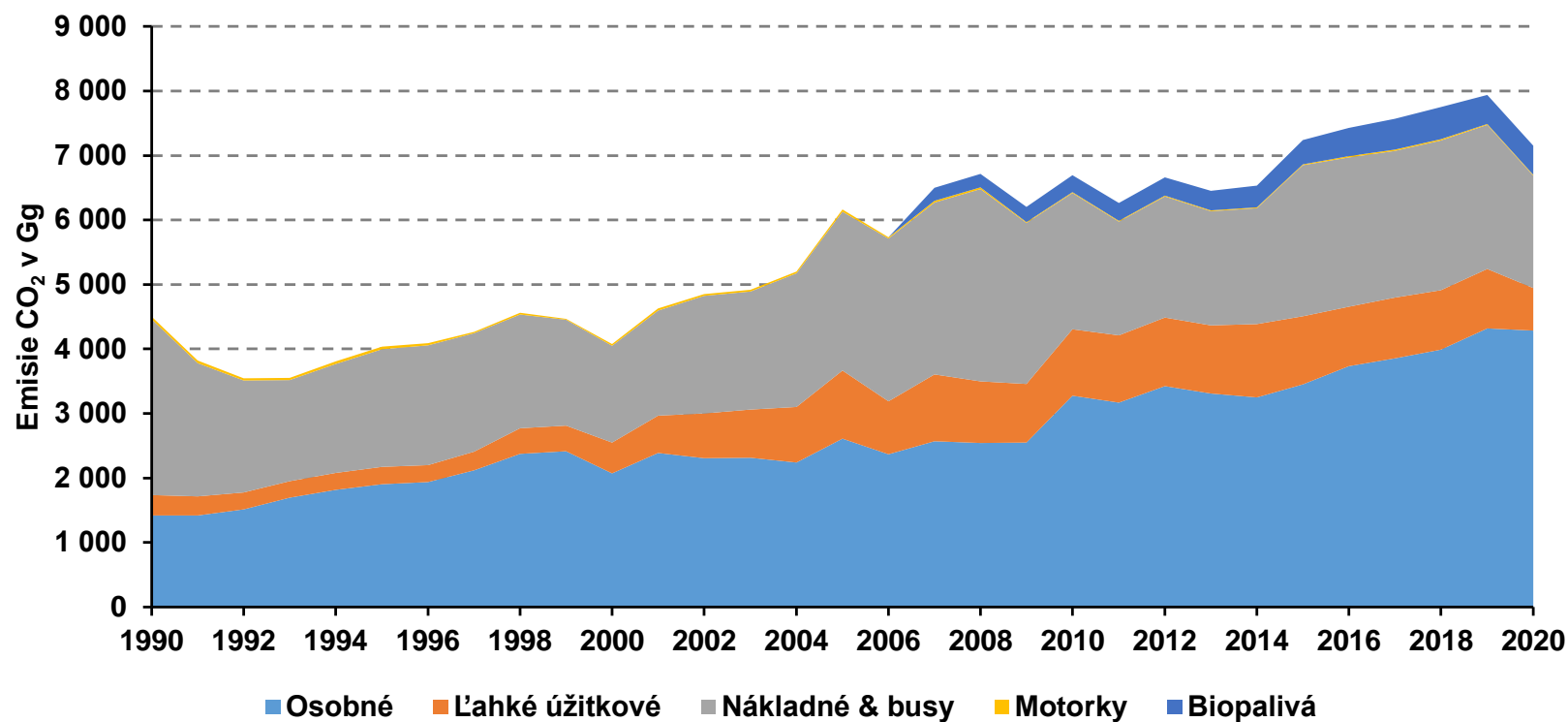
- Slovensko zaznamenáva vo vývoji veku vozového parku a jeho častí **rovnaký trend** ako EÚ
- v EÚ stúpol celkový vek vozidiel o **0,6 roka** (2013-2016), pričom na Slovensku to bolo **len 0,31 roka**
- v EÚ stúpol vek benzínových vozidiel o **0,5 roka** (2013-2016), pričom na Slovensku to bolo **len 0,38 roka**
- v EÚ stúpol vek naftových vozidiel o **0,9 roka** (2013-2016), pričom na Slovensku to bolo **len 0,43 roka**

Vývoj spotreby palív podľa typu vozidla

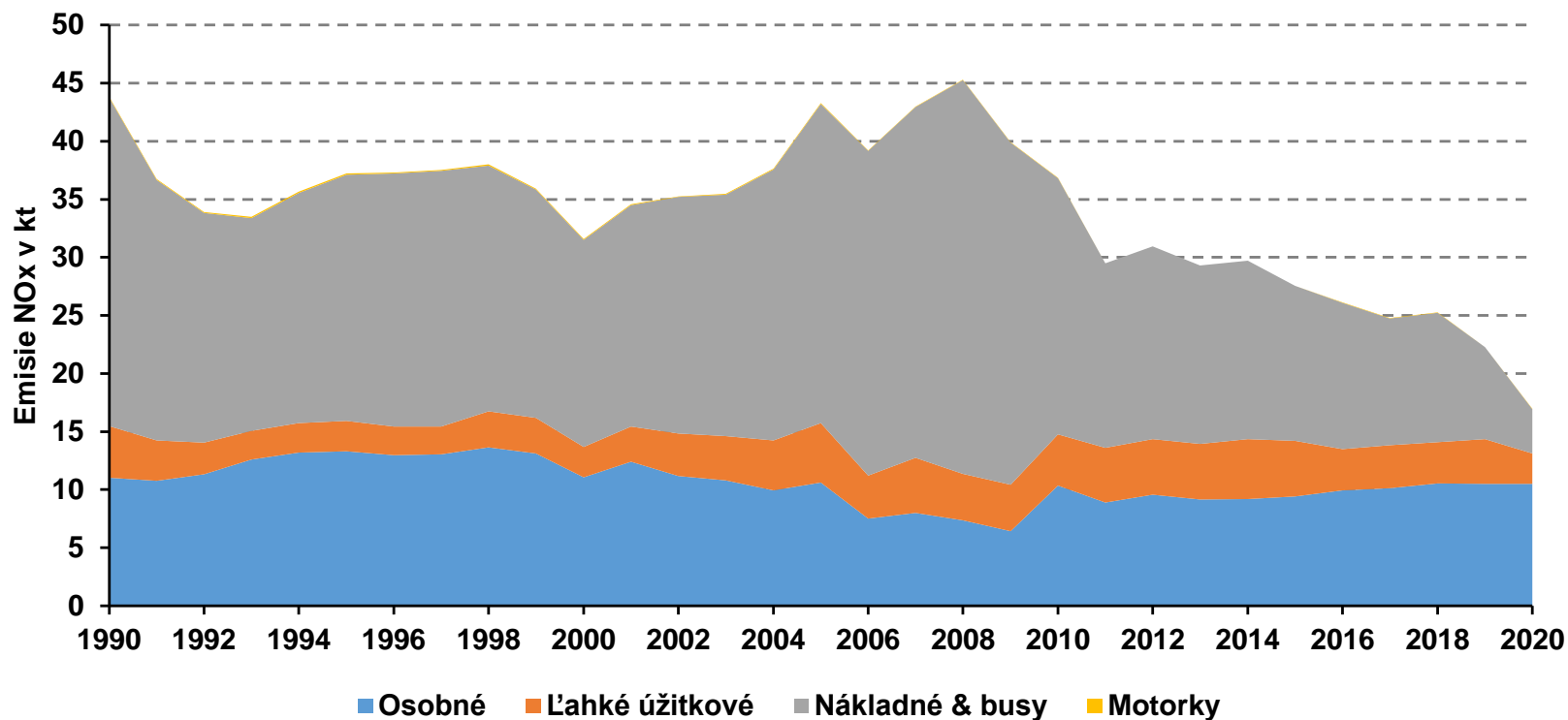

EMISNÉ TRENDY V DOPRAVE

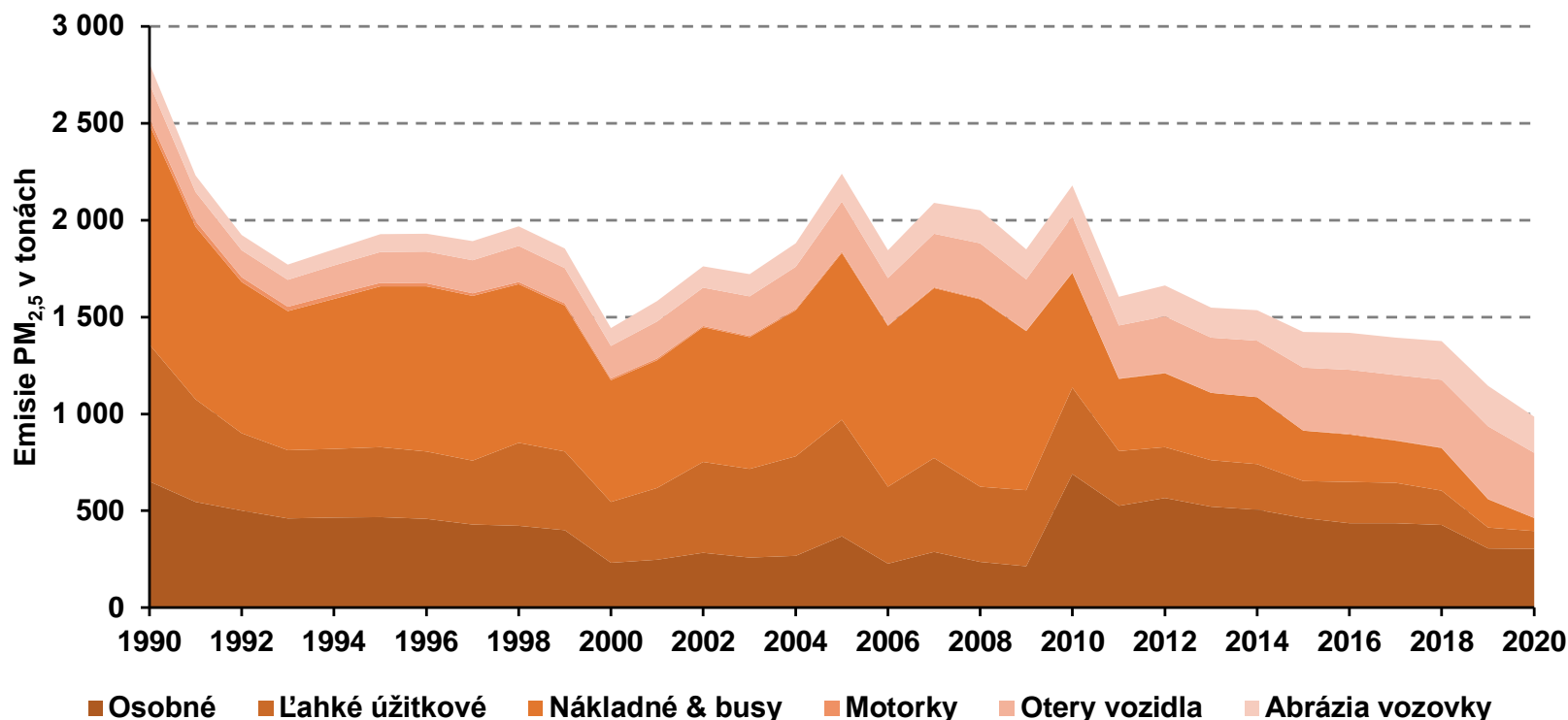
Emisné trendy – oxid uhličitý CO₂

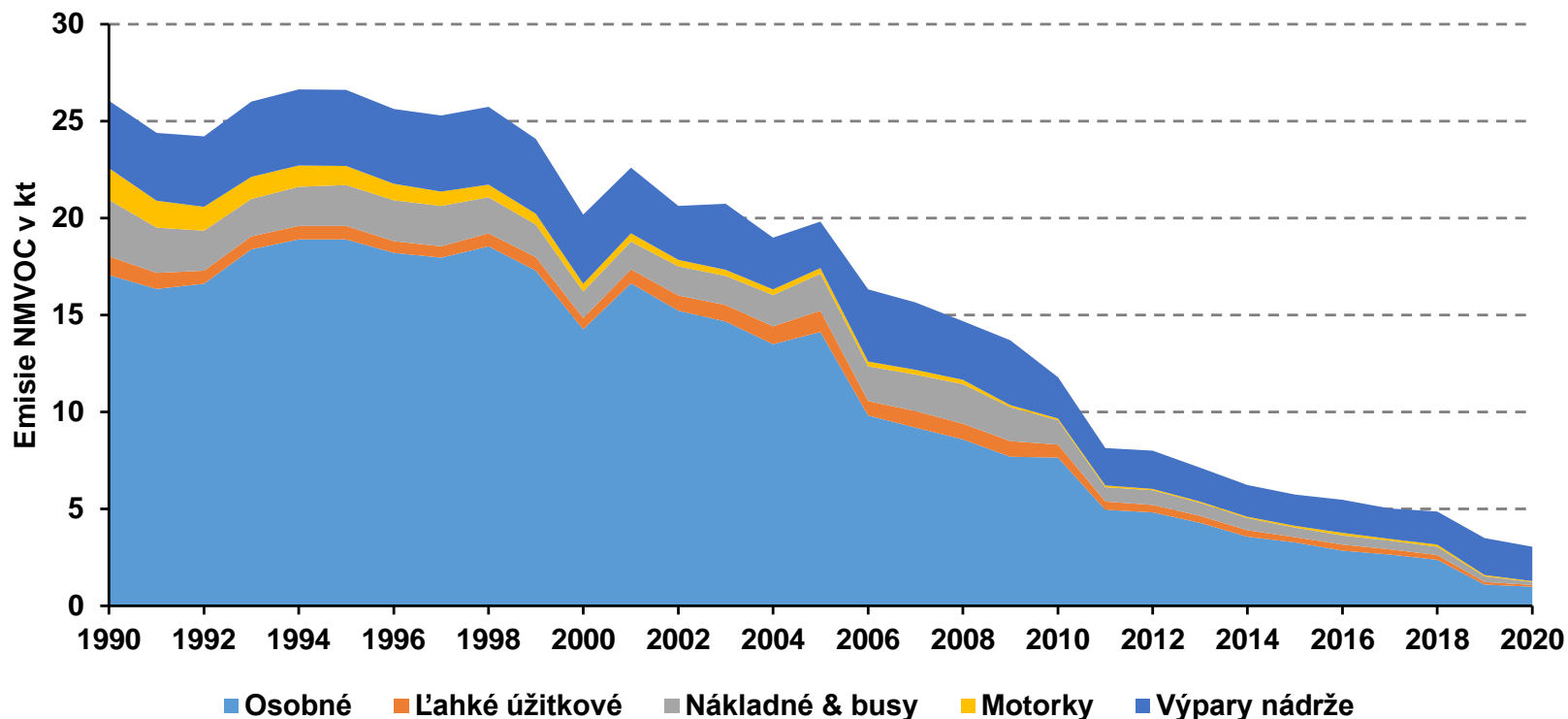
Emisné trendy – oxidy dusíka NO_x

Emisné trendy – prachové častice PM_{2,5}

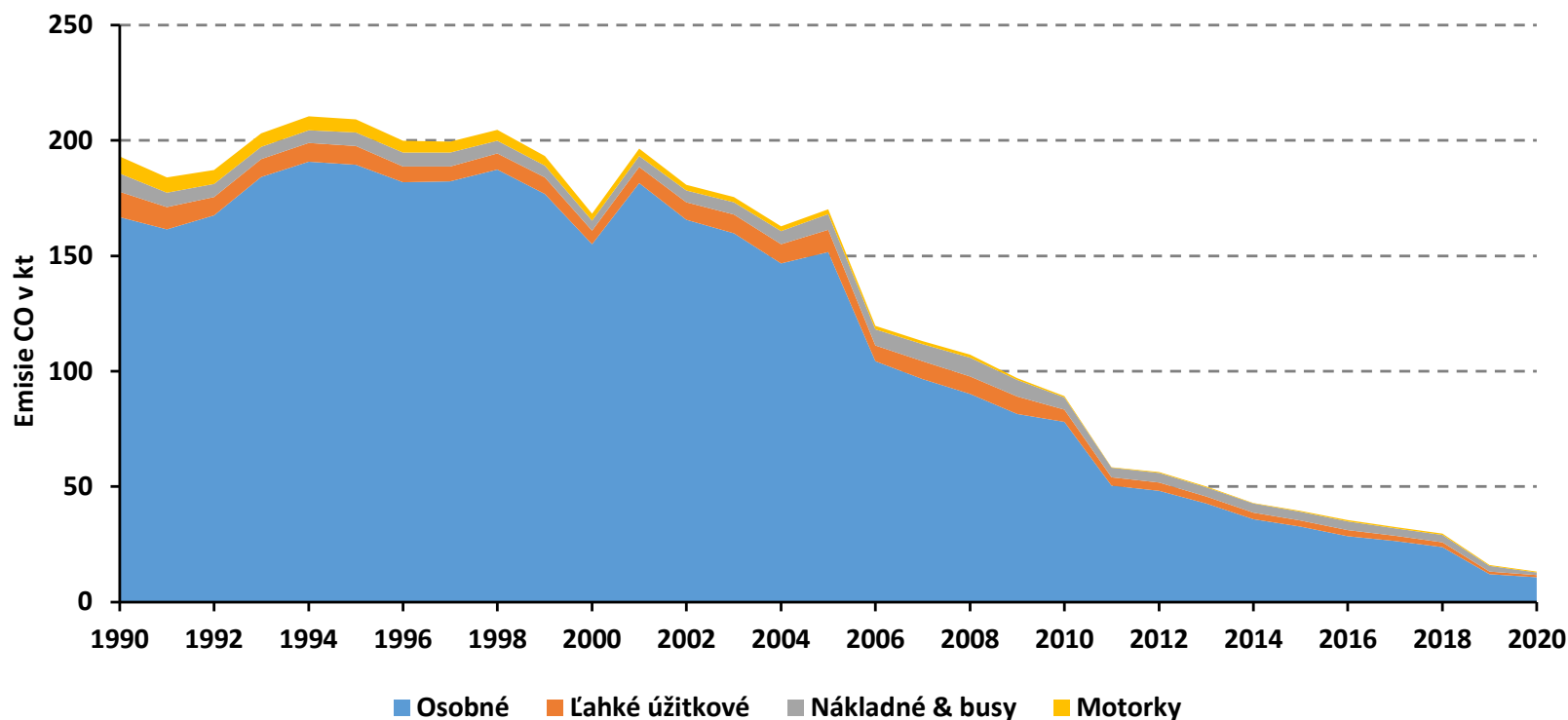

Emisné trendy – nemetánové prchavé organické látky NMVOC

Emisné trendy – oxid uhoľnatý CO

TRENDY PROJEKCIÍ EMISIÍ V DOPRAVE

Prognózy vývoja emisií

- Pripravené boli viaceré scenáre vývoja emisií:
  - základný
  - bonus-malus (cukor a bič)
  - modal shift (presun)
  - 100in50 (najvýkonnejší)
- scenáre odrážajú opatrenia podľa národných plánov a stratégií naprieč rezortmi
- regulácia na úrovni EÚ

Základný scenár

- Základný scenár počíta len s opatreniami zavedenými pred rokom 2021:
  - Podiel biopalív v spotrebe:
    - 6.9 % v 2019
    - 7.6 % v 2020
    - 8.0 % v 2021
    - 8.2 % medzi rokmi 2022 a 2030
  - Elektromobilita:
    - pomalý nárast v počte elektromobilov (prirodzený nárast bez dotácií)
    - počet elektrických vozidiel do roku 2050 by mal byť na úrovni **1,749 mil.**, čo predstavuje asi **45 %** osobných vozidiel

100in50 scenár

- predstavuje **maximálny** stupeň dekarbonizácie pri v súčasnosti nastavených opatreniach
- obsahuje opatrenia zo všetkých scenárov
- zameriava sa na **zákaz predaja spaľovacích motorov po roku 2030 v EÚ**
- zameriava sa aj na opatrenia v Národnej **vodíkovej** stratégii a Európskej vodíkovej stratégii

Hydrogen
Europe

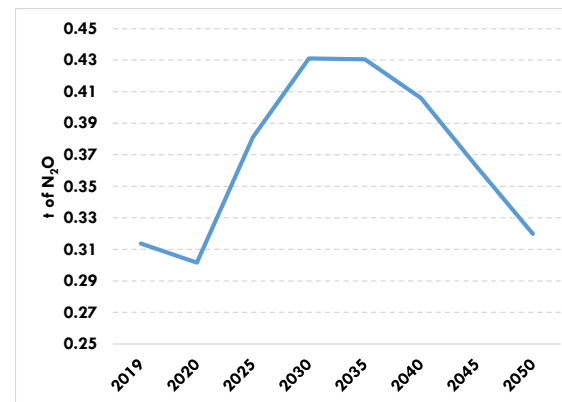
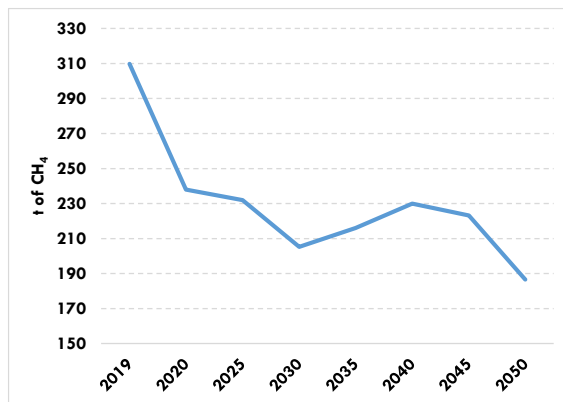
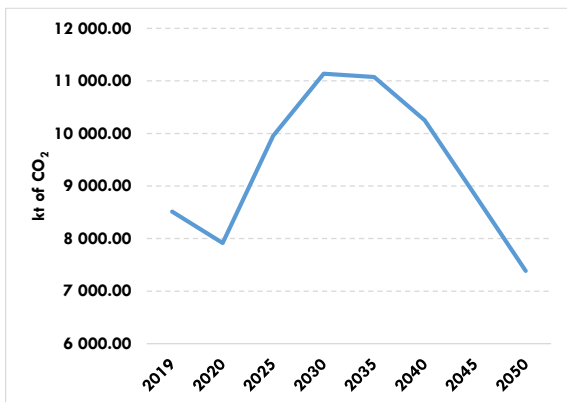

100in50 scenár – opatrenia

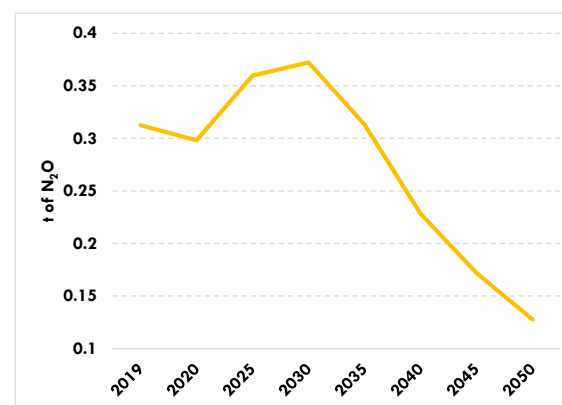
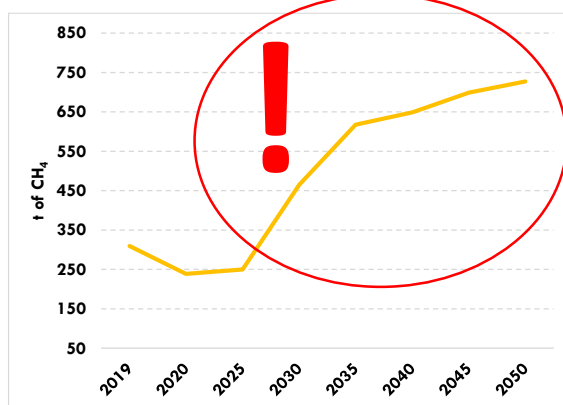
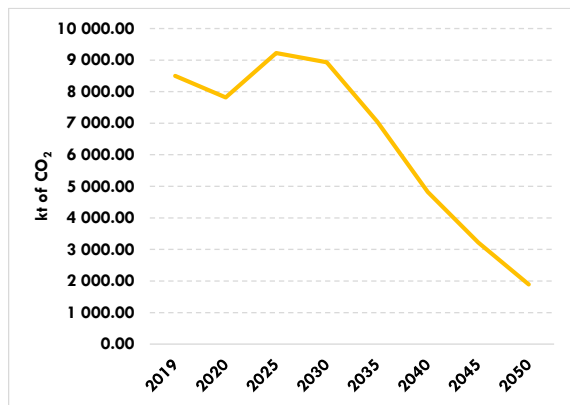
- **Zákaz** predaja nových vozidiel na fosílnu palivú od roku 2030:
  - len vozidlá na alternatívny pohon budú povolené
  - ľahké úžitkové vozidlá len ako vozidlá pre „posledný kilometer“
- **Vodíkový** pohon zavedený do vozového parku do konca roka 2030 vo všetkých kategóriách
  - maximálny prienik u osobných áut (20 %) a nákladných vozidiel (16 %) do konca roka 2050
- Vyradenie **naftových nákladných vozov** a ich náhrada **LNG**:
  - od roku 2030 môžeme predpokladať LNG na báze biometánu

Porovnanie: Základný a 100in50 scenár

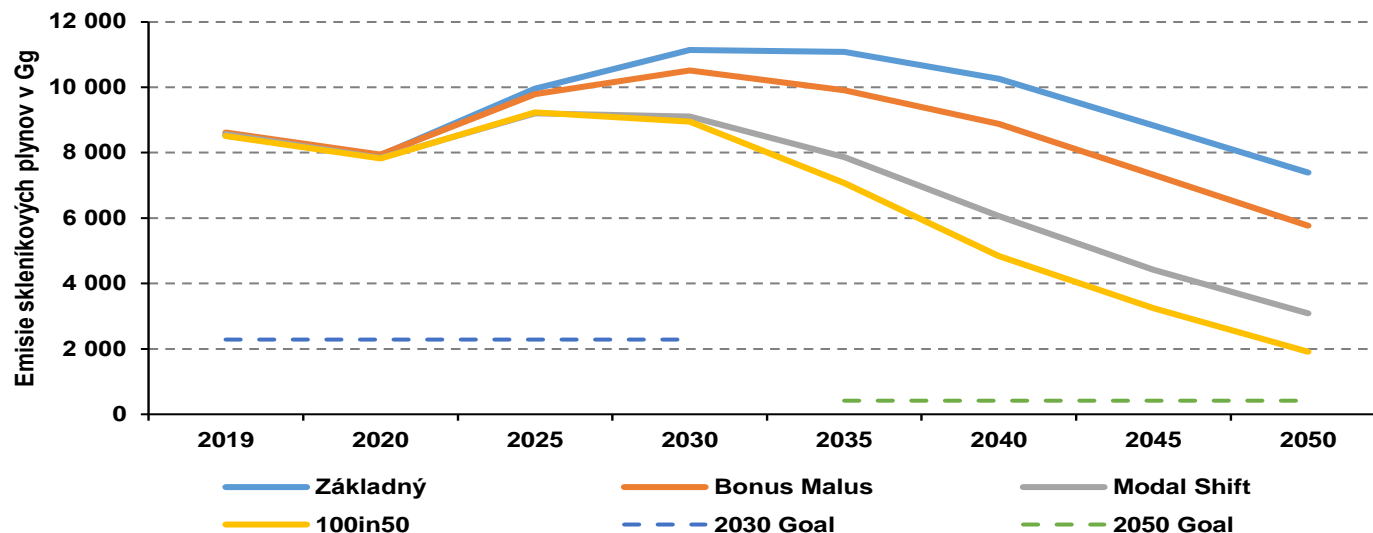
základný

100in50

Sumarizácia všetkých scenárov

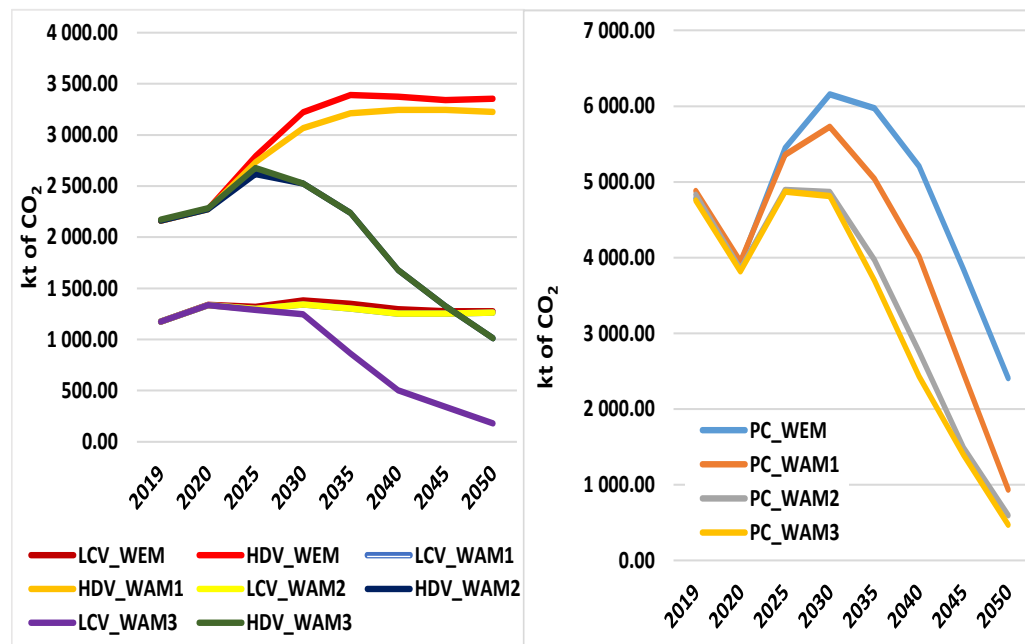

- ani jeden scenár **nedosiahne** požadované ciele v Green deal
- najvýraznejší efekt na zníženie emisií má scenár **modal shift**
- **LNG** ako palivo výrazne prispeje k zvýšeniu emisií **metánu**
- **75 % pokles** emisií do 2050 je reálnych len pri scenári **100in50**, čo je tiež **NEDOSTATOČNÉ**

Aké sú ďalšie možnosti?

- najväčší redukčný potenciál je v **nákladnej** doprave
- **skorý zákaz** predaja vozidiel na fosílna palivá
- nutnosť **dekarbonizácie** „posledného kilometra“

Slovo na záver

1. skleníkové plyny z dopravy = 18 % a stále stúpajú
2. znečistenie ovzdušia za hranicami tolerancie
3. oxidy dusíka sú hlavné látky znečisťujúce ovzdušie
4. 5 000 predčasných úmrtí ročne z dôvodu emisií z dopravy
5. zvýšený predaj vozidiel s benzínovým agregátom
6. nárast počtu vozidiel vo vozovom parku Slovenska
7. starnúci vozový park
8. obnovenie nárastu spotreby po roku 2000
9. zníženie emisií znečisťujúcich látok od roku 2000
10. alternatívna (elektrická) budúcnosť

Myšlienka do budúcnosť

*Doprava spája ľudí, kultúry, mestá, krajiny a kontinenty.
Je to jeden z hlavných pilierov modernej spoločnosti
a globálnej ekonomiky.*

*Zároveň je, ale zodpovedná za významnú časť emisií
skleníkových plynov na Slovensku a v celej Európskej únii
a spôsobuje znečistenie ovzdušia, hluk a fragmentáciu
biotopov. Jedným z hlavných cieľov je preto zmeniť závislosť
sektora dopravy od palív na báze uhlíka na „čisté“ palivá
a vybudovanie inteligentných systémov.*

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ

<https://oeab.shmu.sk>

